

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (II)**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023р

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Виробнича практика (II)
Викладач (і)	кандидат психологічних наук, доцент Іванцев Наталія Ігорівна
Контактний телефон викладача	066 060 25 72
E-mail викладача	nataliya.avantsev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://kktrp.pnu.edu.ua/praktyka-or-mahistr-osvitnia-prohrama-klinichna-ta-reabilitatsijna-psykholohiia/
Консультації	Згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Психологія – це сфера, що розвивається, у якій регулярно з’являються нові дослідження, методики та передовий досвід. Регулярна супервізія допомагає переконатися, що психологи залишаються в курсі справ і впроваджують останні знання у свою практику.

Головна мета всіх психологів – принести користь і захистити своїх клієнтів. Гарантуючи, що психологи добре навчені, етичні та підтримуються, супервізія відіграє безпосередню роль у захисті благополуччя клієнта.

Студенту важливо отримати уявлення про динаміку наглядних відносин (супервізії), навчившись отримувати зворотний зв’язок, брати участь у конструктивному діалозі та орієнтуватися в аспектах професійного нагляду. Занурюючись у контрольовану практичну роботу, студенти-психологи отримують можливість орієнтуватися в багатогранному світі професійної психологічної практики. Цей досвід є неоціненним для подолання розриву між академічним навчанням і практичним застосуванням, гарантуючи, що студент добре оснащений, щоб орієнтуватися в складнощах і обов’язках психологічної кар’єри після їхньої освіти. Цей фундаментальний досвід під пильним оком досвідченого психолога забезпечує підвищення та підтримку професійних стандартів і етичної практики в галузі.

Для **психолога початківця** супервізія забезпечує платформу для навчання та вдосконалення терапевтичних і діагностичних навичок. Отримавши відгук від досвідченого професіонала, психолог-початківець може ефективніше та результативніше розвивати свій досвід.

Робота психолога є емоційно виснажливою. Супервізія надає можливість для підведення підсумків, емоційної підтримки та перспективи. Це може запобігти виснаженню та гарантувати, що психологи залишатимуться ефективними у своїх ролях. У всіх психологів, незалежно від їхнього досвіду, є сліпі області, де вони можуть не визнавати власних упереджень чи помилок. Супервізор представляє зовнішню точку зору та висвітлює ці сфери, допомагаючи психологу залишатися об’єктивним. Багато компаній і закладів вимагають, щоб психологи отримали певний досвід супервізії, перш ніж отримати повну ліцензію. У цьому контексті супервізія є не лише корисним, але й обов’язковою.

Контрперенос стосується реакцій, емоцій або упереджень психолога щодо клієнта, які можуть заважати терапевтичному процесу. Супервізія забезпечує простір для обговорення та вирішення цих реакцій, гарантуючи, що вони не впливають негативно на терапію.

Загалом, практика супервізії гарантує якість послуг, що надаються клієнтам, забезпечує дотримання етичних стандартів і підтримує професійний розвиток і благополуччя психолога.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета виробничої практики у Центрі супервізії та професійного розвитку психолога для студента-психолога є мультизадачною. Зокрема:

1. Застосування теоретичних знань.

Відпрацювання навичок практичного застосування теоретичних знань, отриманих під час академічного навчання, у реальних клінічних чи організаційних умовах, забезпечуючи всебічне розуміння психологічних принципів у дії.

2. Розвиток і вдосконалення навичок включаючи оцінку, втручання та спілкування з клієнтами, у контрольованому та сприятливому середовищі під керівництвом досвідченого психолога. Етична та професійна поведінка.

3. Аналіз типових етичних проблем, які можуть виникнути в психологічній практиці, а також вдосконалення навичок правильно їх вирішувати під професійним керівництвом, щоб підтримувати стандарти професії.

4. Отримання власного досвіду у взаємодії з клієнтами, проведенні оцінок та впровадженні втручань, тим самим відточуючи навички керування клієнтами, побудови взаєморозуміння та встановлення терапевтичних стосунків.

5. Навички формулювати випадки, розробляти та ефективно впроваджувати плани інтервенцій, використовуючи як теоретичні знання, так і практичні ідеї, надані наглядним психологом.

6. Отримання постійного зворотного зв'язку щодо продуктивності, втручання та взаємодії від психолога-нагляду.

7. Уявлення про різні спеціалізації та ролі в психології, дозволяючи студенту приймати більш обґрунтовані рішення щодо кар'єри на основі фактичного досвіду роботи в цій галузі.

8. Досвід роботи в мультидисциплінарних командах, розуміння того, як психологи співпрацюють з іншими професіоналами, і вивчення інтегративного підходу до догляду за клієнтами.

9. Особистий і професійний розвиток через саморефлексію, визнаючи сильні сторони та сфери для вдосконалення, а також сприяючи прихильності до навчання протягом усього життя та професійного розвитку.

10. Підготовка до самостійної практики. Отримання практичних навичок та знань, щоб орієнтуватися в майбутній незалежній практиці ефективно, етично та компетентно, забезпечуючи готовність до практики без нагляду після отримання ліцензії.

4. Програмні компетентності та результати навчання

У результаті проходження виробничої практики студент набуває загальних та спеціальних компетентностей.

Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність до самоосвіти та саморозвитку.

Спеціальні (фахові) компетентності: здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості; обирати і застосовувати валідні та надійні методи

наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями; здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях; здатність створювати, організувати та реалізувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, лікування, та реабілітації.

Виробнича практика (II) забезпечує **результати навчання**: розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість; доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності; використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у медичних, санітарно-курортних та реабілітаційних закладах.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття / практичні / лабораторні	
самостійна робота	180 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
1	053 Психологія	2	Нормативний

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (II)

Етапи практики	Завдання	Результати роботи студентів
Початковий етап виробничої практики	<p>1. Участь у настановчій конференції, знайомство із метою, завданнями, змістом практики, правами й обов'язками студента-практиканта, особливостями організації діяльності практикантів та вимогами до звітної документації. Проходження інструктажу з питань збереження життєдіяльності студентів та техніки безпеки (у терміни згідно наказу).</p> <p>2. Ознайомлення з базою практики. Обґрунтування практики супервізії у «Центрі супервізії та професійного розвитку».</p> <p>3. Планування власної діяльності на час проходження практики з урахуванням завдань виробничої практики, визначення графіку роботи. Спільно з керівником від бази практики, за погодженням керівника-методиста, складання індивідуального плану роботи студента-практиканта на період виробничої практики</p>	<p>Оформлення щоденника практики.</p> <p>Складання графіка роботи на практиці (дні, час на базі практики).</p> <p>Індивідуальний план роботи на період практики.</p>
Основний етап виробничої практики	<p>1.Супервізійні зустрічі: - підготовка та розгляд кейсів; -складання протоколів супервізійних зустрічей.</p> <p>2.Інтервізійні зустрічі (проводяться у підгрупах 5-7 чоловік): - підготовка та розгляд кейсів, -складання протоколів інтервізійних зустрічей.</p>	<p>Протоколи проведення супервізійних (8 протоколів) та інтервізійних зустрічей (4 протоколи)</p> <p>Скріни, фото зустрічей.</p>
Заключний етап виробничої практики	<p>Підготовка та остаточне оформлення звітної документації з виробничої практики, узагальнений звіт про проведену роботу під час проходження виробничої практики, виконані завдання.</p>	<p>Індивідуальний план.</p> <p>Щоденник.</p> <p>Матеріали звітної документації з виробничої практики.</p> <p>Індивідуальний звіт про проходження виробничої практики, про виконання завдань та рекомендації щодо удосконалення практики.</p> <p>Характеристика з бази</p>

		практики.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ</p> <p>При оцінюванні результатів проходження студентом виробничої практики враховуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повнота виконання робочої програми виробничої практики; • знання нормативної бази діяльності центру; • здатність аналізувати виконану роботу; • рівень сформованості практичних вмінь і навичок; • змістовність та якість виконання індивідуальних завдань; • ставлення до практики; • оформлення та стиль звіту; • відгуки керівників практики. <p>Система оцінювання виробничої практики студентів</p> <p><u>Оцінювання знань студентів передбачає:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ контроль проходження практики студентами з боку керівника-методиста кафедри та перевірку керівниками практики звіту з практики; ✓ захист звіту про проходження практики студентом перед комісією. <p><u>Критерії оцінювання виробничої практики студентів:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ повнота виконання програми виробничої практики та індивідуальних завдань, ✓ відповіді студента на поставлені запитання під час захисту. <p>До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію. Формою звітності для виробничої практики є диференційований залік.</p> <p>Оцінювання результатів практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою на основі аналізу роботи на базі практики та під час диференційованого заліку.</p> <p>Розподіл балів, що отримують студенти</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Вид роботи, що оцінюється</th> <th>Максимальна оцінка (в балах)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">На базі практики (70 балів)</td> </tr> <tr> <td>Організаційна діяльність студента практиканта</td> <td>10 б.</td> </tr> <tr> <td>Участь у супервізійних зустрічах</td> <td>40 б.</td> </tr> <tr> <td>Участь у інтервізійних зустрічах</td> <td>20 б.</td> </tr> </tbody> </table>	Вид роботи, що оцінюється	Максимальна оцінка (в балах)	На базі практики (70 балів)		Організаційна діяльність студента практиканта	10 б.	Участь у супервізійних зустрічах	40 б.	Участь у інтервізійних зустрічах	20 б.
Вид роботи, що оцінюється	Максимальна оцінка (в балах)										
На базі практики (70 балів)											
Організаційна діяльність студента практиканта	10 б.										
Участь у супервізійних зустрічах	40 б.										
Участь у інтервізійних зустрічах	20 б.										

Під час проведення диференційованого заліку (30 балів)

Оцінювання повноти і якості виконання завдань практики	10 б.
Оцінювання вчасності та якості оформлення документації	10 б.
Оцінювання демонстрації набутих знань і вмінь, захисту звіту про практику	10 б.
ВСЬОГО	100 б.

Оцінювання повноти і якості виконання завдань практики

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
10-9 б.	відмінно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання всіх завдань практики
8-7 б.	добре	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання більшості завдань практики
6-5 б.	задовільно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані не в повному обсязі письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики
4-0 б.	незадовільно	Якщо характеристика від бази практики негативна, до заліку не надані або частково надані письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики

Оцінювання вчасності та якості оформлення документації

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
10-9 б.	відмінно	Якщо щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст відбиває результати виконання основних завдань практики
8-7 б.	добре	Якщо щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст не повністю відбиває результати виконання основних завдань практики
6-5 б.	задовільно	Якщо щоденник і звіт оформлені переважно у відповідності з вимогами, а зміст приблизно відбиває результати виконання основних завдань практики
4 – 0 б.	незадовільно	Якщо щоденник і звіт не відбивають результатів проходження практики або вони відсутні

Оцінювання демонстрації набутих знань і вмінь, захисту звіту про практику

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
10-9 б.	відмінно	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
8-7 б.	добре	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками
6-5 б.	задовіль	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні,

	-но	але викладені зі значними помилками
4 – 0 б.	незадові- льно	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

Критерії диференціації оцінок з виробничої практики:

- оцінки «**відмінно**» заслуговує студент, котрий повноцінно й бездоганно виконав всю передбачену програмою практики діяльність; вміло і творчо вирішує професійні завдання, застосовуючи для цього різноманітні й адекватні методичні прийоми, суб'єктно-об'єкту взаємодію;
- оцінки «**добре**» заслуговує студент, котрий повністю виконав програму практики, застосовуючи елементи творчого вирішення до професійних задач за допомогою необхідних методичних прийомів; вміє встановлювати контакт, який необхідний в професійній діяльності;
- оцінки «**задовільно**» заслуговує студент, котрий повністю виконав програму практики, проте не виявляв креативності у вирішенні професійних задач; використовує обмежений перелік методичних прийомів; зазнає труднощів у встановленні необхідного контакту колегами;
- оцінки «**незадовільно**» заслуговує студент, котрий не в повній мірі поставився до виконання програми практики, допускаючи суттєві прогалини у вирішенні професійних задач; у встановленні необхідного контакту з колегами зазнає великих труднощів; є порушником трудової дисципліни. Отримання студентом «незадовільної» оцінки за проходження виробничої практики є академічною заборгованістю.

Вимоги до звіту

Виробнича практика (II) вважається завершеною за умови виконання та дотримання студентами всіх вимог програми практики. Виконання практики завершується підготовкою та захистом звіту про виробничу практику. Матеріали до звіту готують щоденно, а його безпосереднє оформлення здійснюють протягом останнього тижня практики. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням виробничої практики. Звіт повинен містити короткий перелік виконаної роботи і аналіз її ефективності, а саме: загальну характеристику бази практики, вказують профіль та її структуру; опис результатів виконаної роботи і аналіз її ефективності з кожного напрямку згідно індивідуального плану студента-практиканта, загальні висновки про набуті за період практики знання, вміння, навички (компетентності та програмні результати). При цьому слід вказати переваги і недоліки, як у роботі самого студента, так і в змісті практики. Обов'язково висловити свої пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення виробничої практики. Складений студентами-практикантами звіт оформляється від руки чи на комп'ютері, має наскрізну нумерацію сторінок. Титульна сторінка оформляється за встановленою формою. Достовірність

	викладеної у звіті інформації засвідчується підписом керівника-методиста практики та керівника бази практики.
Форми і методи контролю	Щотижневою формою контролю є перевірка керівником-методистом практики індивідуального (календарного) плану роботи студентів, в якому висвітлюються етапи роботи та їх зміст, результати роботи, що, у свою чергу, додаються до звіту з виробничої практики. Відповідно, звітність з практики включає в себе такі етапи, як: оформлення індивідуального плану роботи, оформлення звіту з практики у відповідності до вимог програми практики та матеріалів, які підтверджують зміст звіту, звітність перед керівником-методистом, захист звіту перед комісією за умови виконання попередніх етапів. У період проведення практики контроль за її виконанням здійснюється як деканатом факультету, так і випусковою кафедрою. За результатами практики проводяться підсумкові конференції за участю студентів та викладачів кафедри з метою внесення пропозицій, спрямованих на покращання умов та підвищення якості проходження практики студентами. За результатами практики проводиться залік. Оцінка результатів практики впливає з особливостей діяльності студентів і виявляє характер їх ставлення до майбутньої професійної діяльності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль здійснюється у формі захисту практики. До захисту практики допускаються студенти, які своєчасно і в повному обсязі виконали програму практики і надали в зазначені терміни всю звітну документацію. Форма захисту практики - письмовий та усний публічний звіт студента-практиканта. Усний звіт студента включає: розкриття цілей і завдань практики, опис виконаної роботи з кількісними та якісними характеристиками, висновки і пропозиції щодо змісту та організації практики, вдосконалення програми практики. Аналіз результатів практики проводиться за наступними критеріями: - обсяг виконаної роботи; - якість аналітичного звіту, висновків і пропозицій; - організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта; - своєчасність і якість подання звітної документації.
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік . Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань виробничої практики. Для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою за 50 балів для успішного зарахування заліку. Зміст виробничої практики студентами університету регламентується Положенням про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2019/11/наказ-805.pdf Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Оцінка за виробничу практику вноситься в електронний журнал, який створює

керівник практики від факультету, згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnal.pdf>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-80	B	добре	
79-70	C		
69-60	D	задовільно	
59-50	E		
49-25	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
25-0	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

На усіх етапах виробничої практики здобувачі повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника

Положення 1

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmрLODcN6M2XRt7GPFip0uT8>

Положення 2

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>

За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії тощо.

Політика проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики спрямована на

створення атмосфери взаєморозуміння та взаємопідтримки у безпосередній взаємодії у системі «викладач-студент» з дотриманням правил професійної етики. При виконанні завдань неприпустимі недобросовісність та недбале ставлення до своїх обов'язків практичного психолога, нехтування правилами техніки безпеки. Невиконання завдань виробничої практики без поважної причини слугує підставою для незарахування студенту результатів.

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених практикою. За необхідності чи наявності об'єктивних причин проходження виробничої практики студентів може здійснюватися в он-лайн режимі. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань.

Документація практики, яка здається із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перезарахування практики відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин та із повторним її проходженням.

Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення :https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Астремська І.В. Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки до роботи із клієнтом. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. II (16), Issue: 33, 2014. Режим доступу: www.seanwdim.com.
2. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах. пер. з англ. Т. Семигіної. Київ : Пульсари, 2003. 240 с.
3. Волкова О.П. Психологічна супервізія. Навч. посіб. Київ : Академія, 2019.
4. Горішна Н. Супервізія у практиці соціальної роботи та підготовки соціальних працівників у США. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. Ужгород : 2008. No 15. С. 8–18.
5. Карагодіна О.Г., Байдарова О.О. Запровадження супервізії у соціальній роботі: бар'єри та ресурси. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія: збірник Черніг. нац. технол. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2014. № 1 (4). С. 29-36.*
6. Максименко С.Д. Психологічна супервізія. Навч. посіб. Київ : Кондор, 2020.
7. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії : навч. посіб. за ред. М. І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-рук, 2017. 420 с.
8. Ушакова І.В. Супервізія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228с.
9. Хараджи, М. В., & Іващенко, А. І. (2022). СУПЕРВІЗІЯ ЯК МЕТОД ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПСИХОЛОГА. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*, (1), 23-26.
10. Bernard J. M., Goodyear R. K. (1992) *Fundamentals of clinical supervision*. Boston : Allyn&Bakon.

Викладач

к.психол.н., доцент Іванцев Н. І.